

Energi

HYDRO

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Vår dato: 2007-11-28
Side: 1 of 1

07 1490 5

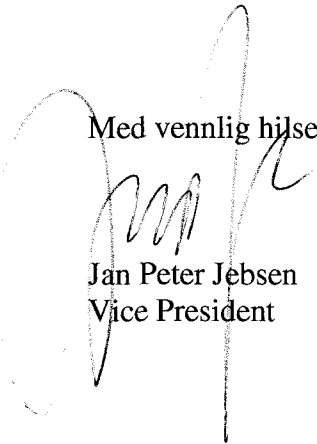
501
Energilov

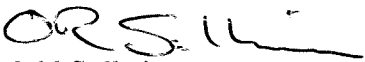
Høring - evaluering av energiloven

Det vises til og Olje- og energidepartementets evaluering av energiloven i tråd med Soria Moria-erklæringen.

Norsk Hydros innspill er presentert i vedlagte notat.

Med vennlig hilsen,

Jan Peter Jebsen
Vice President

Odd Solheim
Key Account Manager

Høring - evaluering av energiloven – Norsk Hydros innspill

28. november 2007

Oppsummering

Energiloven la til rette for markedsbaserte løsninger i kraftsektoren. Dette har bidratt til mer effektiv utnyttelse av ressursene.

Forsyningssikkerheten i Norge tilsier at kapasiteten i kraftsystemet må økes både gjennom investeringer i ny kraftproduksjon og i overføringsnett.

Konsesjonsbehandlingen bør forenkles og tidsbruken bør kortes ned for å få frem nye investeringer i kraftproduksjon.

Foreslåtte endringer i skattereglene kan bidra til at investeringer ikke gjennomføres, og bør derfor revideres.

Det er viktig å ha et system som fører til riktige beslutninger i valget mellom nettutbygging og investering i ny produksjonskapasitet. Hydro mener at negativt anleggsbidrag må innføres i sentralnettet. Subsidiært må innfasingstariffen styrkes slik at den reelt sett kan bidra til at tilstrekkelig ny kraftproduksjon blir etablert på rett sted.

Generelt sett må tiltak og virkemidler overfor kraftsektoren sees i helhet og settes i sammenheng med de samfunnsmessige målsetninger. Hydro er av den oppfatning at dette ikke er tilstrekkelig hensyntatt i gjeldende rammeverk for sektoren.

Energiloven

Energiloven la til rette for en markedsbasert kraftomsetning der alle aktørene kunne kjøpe kraft fra den leverandør de måtte ønske. Kraftselskapenes lokale oppdekningsplikt ble fjernet samtidig som det ble innført konkurranse mellom selskapene på produksjon og omsetning av kraft. Nettvirksomheten ble utskilt fra Statskraftverkene og inntekten til nettvirksomhet ble regulert.

Disse endringene medførte betydelige økonomiske effektivitetsgevinster. Markedsreformene i Sverige, Danmark og Finland, og etableringen av det nordiske kraftmarkedet bidro også til en mer effektiv utnyttelse av energiressursene.

Før energilovens ikrafttredelse fikk kraftprodusentene dekket alle sine kostnader gjennom en administrativt fastsatt kraftpris. Dette ga både dårlige incitament til kostnadseffektiv utbygging, og manglende styring av prosjektrekkefølgen. Energiloven endret dette. Investeringer i kraftproduksjon må nå forsvare lønnsomhet ut fra markedsprisen på kraft. Da

energiloven trådte i kraft var det rikelig kapasitet i produksjonsapparatet og i nettet. Effektivitetsgevinstene som følge av energiloven gjorde at den betydelige forbruksveksten som har funnet sted siden 1991 kunne absorberes uten større investeringer i ny produksjonskapasitet.

Behov for økt kapasitet i kraftforsyningen

Det norske kraftsystemet har i dag reduserte reserver. Situasjonen vinteren 2002-2003 og høsten 2006 viste at elektrisitetsforsyningen i Norge er sårbar. Dersom nedbøren og tilsiget til vannmagasinene svikter, kan det oppstå en svært anstrengt kraftsituasjon regionalt og nasjonalt med svært lave magasinbeholdninger. Rasjonering kan bli nødvendig for å unngå at kraftforsyningen bryter sammen.

Aluminiumsindustrien er svært langsiktig, og tilfredstillende forsyningssikkerhet er en forutsetning for virksomhetens langsiktige tilstedeværelse i Norge. De økonomiske konsekvensene av en svikt i kraftforsyningen vil være særlig store for denne industrien. Hydro har foretatt og planlegger store investeringer i produksjonsanlegg og –utstyr, men slike investeringer avhenger blant annet av langsiktig tilgang på kraft.

For å hindre at det oppstår en svært anstrengt kraftsituasjon må kapasiteten i kraftforsyningen økes gjennom investeringer både i ny kraftproduksjon og i overføringsnettet. I denne situasjonen er det viktig å ha et system som fører til riktige beslutninger om nettutbygging og investering i ny produksjonskapasitet.

Myndighetene har lagt sterke beskrankninger på å foreta investeringer i ny kraftproduksjon. Plan- og konsesjonsprosessen er krevende, den tar lang tid og utfallet er lite forutsigbart.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2008 foreslått flere endringer i kraftverksbeskatningen. Endringsforslagene innebærer nok en runde med kraftige skatteskjerpelser for vannkraft. Foreslåtte endringer bryter med den grunnleggende forutsetningen i skattereformen av 1997 om å skjerme alternativavkastningen mot grunnrenteskatt. Samtidig reverseres nylig gjennomførte endringer for å stimulere ny fornybar kraftproduksjon fra småkraft. Etter Hydros oppfatning vil endringsforslagene ha betydelige negative konsekvenser med hensyn til å få frem ny kraftproduksjon. Beskatningen vil med de foreslåtte endringene medvirke til at lønnsomme investeringer ikke gjennomføres.

Vannkraftprodusenter må idag betale eiendomsskatt og konsesjonsavgift i tillegg til konsesjonskraftavståelse. Disse påløper uavhengig av lønnsomheten til det enkelte kraftverk og kan derfor også medføre vridninger og samfunnsøkonomiske tap.

Det er også en rekke utfordringene forbundet med å få gjennomført samfunnsøkonomisk lønnsomme nettforsterkninger. Det er behov for å se forsyningssikkerhet for kraft i en nordisk sammenheng. Økt samordning av systemoperatør-funksjonen i det nordiske kraftmarkedet er

HYDRO

viktig. Det er i dag vanskelig å få realisert nettinvesteringer der gevinsten oppstår i mer enn ett land.

Systemet synes heller ikke hensiktsmessig med hensyn på avveininger mellom investeringer i nett og produksjon. Situasjonen i Midt-Norge er et godt eksempel på dette.

”Det er spesielt behov for å styrke koordinering mellom kraftproduksjon og nett”. Slik oppsummerer ECON i rapporten ”Vilkår for ny kraftproduksjon”. Hydro deler dette synet. Store aktører i kraftmarkedet vil bli belastet med kostnadene ved samfunnsmessig ulønnsomme investeringer i nettanlegg gjennom nettariffen.

ECON oppsummerer noen av problemene en investor i ny kraftproduksjon står overfor i vurderinger av hvor ny kraftproduksjon skal lokaliseres og hvor mye kapasitet det skal investeres i; ”En investor som bygger ut ny kraftproduksjon og dermed løser et lokalt forsyningsproblem kan oppdage at kraftprisene etter utbyggingen ikke er høyere enn utenfor området. Produsenter som lokaliserer seg slik at de fjerner en flaskehals eller reduserer risiko for utfall, får altså ikke uten videre betalt for dette via kraftprisene. Dette kan føre til at investeringer ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme, selv om de er samfunnsøkonomisk lønnsomme (eller at det gjennomføres nettinvesteringer, selv om investering i ny produksjon er samfunnsøkonomisk sett mer lønnsomme)”

På samme måte som en investering kan fjerne prisdifferansen, kan en investering forandre fortegnet på marginaltapsleddet, og dermed får ikke produsenten full uttelling for den samfunnsøkonomiske gevinsten av hans investering. I verste fall kan forandring av fortegn gjøre investeringen ulønnsom.”

Videre konkluderer ECON med at det er viktig at myndighetene bruker de virkemidlene som de rår over til å få til samfunnsøkonomisk optimale investeringer i kraftsystemet som helhet. Virkemidlene som ECON drøfter i rapporten er negative anleggsbidrag (investeringstilskudd til ny kraftproduksjon som eliminerer eller utsetter ny nettutbygging) og innfasingstariff (reduert tariff for ny kraftproduksjon lokalisert på definerte nettmessig gunstige steder i Norge).

Statnett har praktisert innfasingstariff i sentralnettet for noen områder i Norge i noen år allerede. Innfasingstariffen er et grovt virkemiddel som gjelder for all ny kraftproduksjon innenfor de definerte områdene, og selv om noe ny kraftproduksjon er etablert har det for de fleste områdene vært langt fra tilstrekkelig til å eliminere eller utsette nettutbygging.

Negativt anleggsbidrag kan i større grad utformes slik at det faktisk løser det problemet det er forutsatt å løse, nemlig eliminering av nettutbygging. Det negative anleggsbidraget kan

tilpasses slik at lokaliseringen av ny kraftproduksjon kommer på rett sted og at volumet blir tilstrekkelig stort til å eliminere nettutbyggingen.

I drøftingen av negativt anleggsbidrag tar ECON for seg ordningen som et generelt virkemiddel som skal tas i bruk på alle nettnivåer. En av de viktigste betenkelighetene ECON ser er risikoen for at vertikalt integrerte selskaper får insentiver til å utnytte sin posisjon til å yte investeringsbistand til (egen) ulønnsom kraftproduksjon.

Etter Hydros oppfatning vil det være tilstrekkelig å innføre negativt anleggsbidrag i sentralnettet, og med en slik løsning vil det ikke oppstå spørsmål knyttet til vertikalt integrerte selskaper. Ved innføring av negativt anleggsbidrag i sentralnettet vil dessuten trolig en stor del av den samfunnsøkonomiske gevinsten ved å koordinere nett- og produksjonsinvesteringer bli hentet ut. Situasjonen i Midt – Norge viser at det står store verdier på spill, og det kan være betydelige besparelser for samfunnet dersom en klarer å utforme en effektiv koordinering av investeringer i nett og produksjon. I en slik situasjon bør myndighetene anstrenge seg for å finne den beste løsningen.

Dersom det skulle oppstå en svært anstrengt kraftsituasjon kan rasjonering bli gjennomført. Rasjonering av kraft kan innebære et betydelig økonomisk tap for samfunnet. Det samfunnsøkonomiske tapet kan reduseres gjennom å koble ut kraft til anvendelser som vil ha lavere økonomisk tap før anvendelser med høyere økonomisk tap. Aluminiumsverkenes særlige sårbarhet overfor utfall i kraftforsyningen gjør det ønskelig med klargjøring av hvordan en eventuell kraftrasjonering vil bli gjennomført.